НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Богдан КОРОБКО
«28» 08 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»
(назва навчальної дисципліни)

Підготовки — Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми — Публічне управління та адміністрування
(назва освітньої програми)

Спеціальності — 281 Публічне управління та адміністрування
(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування».

Розробник: Лахижа М.І., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми _____ Микола ЛАХИЖА

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри
публічного управління, адміністрування та права _____ Інна КУЛЬЧІЙ

«27» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією
Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «28» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Євгенія КАРПЕНКО

«28» серпня 2026 року

© М.І. Лахижа 2026 рік
© Національний університет
імені Юрія Кондратюка, 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="3">Найменування показників</td><td rowspan="3">Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">форма здобуття освіти</td></tr>
<tr><td>денна</td><td>заочна</td></tr>
<tr><td colspan="2">Кількість кредитів – 4</td><td rowspan="2">Галузь знань

28 Публічне управління та адміністрування</td><td colspan="2" rowspan="2">обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Загальна кількість годин – 120</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність

281
Публічне управління та адміністрування</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Змістових модулів – 2</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="11">Індивідуальне завдання – не передбачено</td><td rowspan="11">Ступінь вищої освіти

доктор філософії</td><td>20 год.</td><td>8</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td colspan="2">0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td><td>106 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальна робота:
0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 40/80
для заочної форми здобуття освіти – 14/106

2. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасні виклики європейської інтеграції» є обов'язковою компонентою в освітньо-науковій програмі «Публічне управління та адміністрування» та має на меті формування у здобувачів вищої освіти знань про поглиблене вивчення питань, які стосуються сучасних викликів європейської інтеграції, врахування економічних та політичних її аспектів; надання теоретичних та практичних знань для ефективного здійснення наукової діяльності у сфері міжнародних відносин; сприяння освоєнню здобувачами теоретичних аспектів та практики наукового осмислення євроінтеграції; формування системного розуміння логіки розвитку міжнародних відносин та місця ЄС у цьому процесі.

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» у здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» формуються наступні програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05.Здатність розв'язувати комплексні проблеми публічного управління та адміністрування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі публічного управління та адміністрування та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з публічного управління та адміністрування, суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері публічного управління та адміністрування з врахуванням викликів воєнного часу, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати управлінські рішення на основі розуміння закономірностей розвитку держави, регіону, територіальної громади і процесів із застосуванням статистичних методів та моделей.

СК09. Знання сучасних парадигм публічного управління та адміністрування різного рівня, основних теорій, концепцій, моделей та інструментарію наукового дослідження.

СК11. Здатність приймати науково обґрунтовані рішення в умовах невизначеності, що потребує розробки нових методів та проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» є здобуті результати навчання із дисципліни «Управління науковими та інноваційними проєктами».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Формулювання результатів навчання із дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» базується на результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» (програмних результатах навчання), відповідно до матриці відповідності програмних результатів, зокрема:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з публічного управління та адміністрування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напряму.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи публічного управління та адміністрування, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у визначеній сфері з метою досягнення сталого розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі процесів і систем публічного управління та адміністрування, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів на рівні держави, регіону, громади та дотичних міждисциплінарних напрямах.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв’язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми публічного управління та адміністрування з врахуванням соціальних, політичних, екологічних, гендерних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН10. Знати та розуміти організаційно-правові, політичні та економічні засади організації управлінської діяльності інституцій публічного сектору у сучасних умовах, світовий досвід використання існуючих теорій у практичній діяльності на рівні держави, регіону та територіальних громад.

РН11. Знати і розуміти існуючі науково-методичні підходи та методи досліджень, вміти інтегрувати та адаптувати їх для розв’язання наукових завдань при проведенні наукових досліджень, визначенні моделей та методів розв’язання задач з публічного управління та адміністрування. Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного і економічного життя.

РН13. Здатність виявляти комплексні проблеми публічного управління та адміністрування, визначати підходи, методи, засоби, інструменти їх розв’язання на інноваційній основі та створювати інформаційно-аналітичне забезпечення наукового дослідження.

Формулювання результатів навчання має зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через їх достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	ЄКТС значення	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	**A**	**Відмінно**	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	**Високий**, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	**B**	**Добре**	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	**Достатній**, що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	**C**	**Добре**	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	**Достатній**, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

64 - 73	**D**	**Задовільно**	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	**Середній**, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	**E**	**Достатньо**	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	**Середній,** що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	**FX**	**Незадовільно** з можливістю повторного складання екзамену/ диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	**Низький**, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	**F**	**Незадовільно** з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	**Незадовільний**, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

✅ **поточний контроль**

- усне опитування
- виконання практичних завдань
- тестування
- виконання завдань самостійної роботи

✅ **модульний контроль**

- тестування

✅ **підсумковий контроль**

- екзамен

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.

Мета модуля: Формування системного розуміння аспірантами логіки розвитку міжнародних відносин та місця ЄС у цьому процесі.

Тема 1. Геополітична трансформація ЄС у контексті глобальних турбулентностей.

Глобалізація та глокалізація. Європа в системі міжнародних відносин. Концепція «стратегічної автономії» ЄС: від теорії до практики. Вплив російсько-української війни на безпекову архітектуру Європи та кристалізацію зовнішньополітичного вектора Брюсселя. Роль Євросоюзу в умовах зростання протистояння між США та Китаєм.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Інституційне реформування та процедури прийняття рішень.

Проблема ефективності прийняття рішень за умов принципу одностайності: перспективи розширення кваліфікованої більшості. Рада Європи та інші європейські інституції. Інституції ЄС. Баланс сил між Європейською Комісією, Радою ЄС та Європейським Парламентом на сучасному етапі. Процес розширення ЄС: глибина інституційної інтеграції («поглиблення проти розширення»).

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Політика розширення та східний вектор інтеграції.

Нова методологія розширення ЄС: кластерний підхід та принцип відносності здобутків. Геополітичний вимір розширення: аналіз кейсів України, Молдови, Грузії та країн Західних Балкан. Поступова (інтегративна) участь кандидатів у внутрішньому ринку та програмах ЄС до моменту повноправного членства.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Правові засади євроінтеграції та виклики верховенства права.

Принцип верховенства права як стрижневий елемент європейських цінностей та умовності фінансування. Механізми розв'язання конфліктів між національним та європейським правом (криза континууму рішення конституційних судів держав-членів). Адаптація законодавства кандидатів до acquis communautaire: методологічні та правотворчі виклики.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Європейський зелений курс (European Green Deal) та енергетична безпека.
Стратегічні цілі European Green Deal та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Енергетична незалежність від Росії та реалізація плану REPowerEU. Механізм коригування вуглецевих кордонів (CBAM) та його вплив на міжнародну торгівлю й економіку України.
Практичне заняття № 5.

Змістовий модуль 2. ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.

Мета модуля: виявлення вузлових викликів сучасності для ЄС та країн-членів і аналіз можливостей їх подолання.

Тема 6. Економічна стійкість, фінансова система та Єдиний ринок.
Фонд відновлення NextGenerationEU та трансформація фіскальної політики Євросоюзу. Цифровізація економіки: Digital Services Act, Digital Markets Act та регулювання штучного інтелекту (EU AI Act). Регіональна політика Подолання економічного диспаритету між регіонами ЄС в умовах посткризового відновлення.
Практичне заняття № 6.

Тема 7. Спільна політика безпеки і оборони та співпраця з НАТО.
«Стратегічний компас ЄС» (Strategic Compass): нові цілі та спроможності у сфері оборони. Розвиток оборонно-промислового комплексу ЄС (EDIP) та спільні закупівлі озброєння. НАТО та ЄС: розподіл ролей, синергія та збереження трансатлантичної солідарності.
Практичне заняття № 7.

Тема 8. Міграційна політика та загрози внутрішній безпеці.
Новий пакт ЄС про міграцію та притулок (New Pact on Migration and Asylum): баланс між солідарністю та відповідальністю (принцип «гнучкої солідарності». Гібридні загрози та інструменталізація міграції на зовнішніх кордонах ЄС. Спеціальний статус тимчасового захисту для українців: досвід застосування Директиви 2001/55/ЕС та перспективи довгострокової інтеграції/повернення.
Практичне заняття № 8.

Тема 9. Демократичні інститути, дезінформація та гібридні загрози.
Захист демократичних процесів та виборчої системи ЄС від зовнішніх втручань і маніпуляцій. Протидія дезінформації, стратком (StratCom) та роль цифрових платформ у європейському інформаційному просторі. Зростання євроскептицизму та ультраправих/ультралівих тенденцій у внутрішньополітичному житті держав-членів.
Практичне заняття № 9.

Тема 10. Україна – ЄС: стратегічне партнерство, відбудова та шлях до членства.
Переговорна рамка про вступ України до ЄС: алгоритм, ключові сфери та виклики виконання умов. Інструмент Ukraine Facility та інтеграція України до Спільного ринку ЄС під час війни. План післявоєнної реконструкції України як складова європейської економічної та безпекової стратегії.
Практичне заняття № 10.

8. Структура навчальної дисципліни
а) для денної форми здобуття освіти

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Змістовий модуль 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.						
Тема 1. Геополітична трансформація ЄС у контексті глобальних турбулентностей.	12	2	2			8
Тема 2. Інституційне реформування та процедури прийняття рішень.	12	2	2			8
Тема 3. Політика розширення та східний вектор інтеграції.	12	2	2			8
Тема 4. Правові засади євроінтеграції та виклики верховенства права.	12	2	2			8
Тема 5. Європейський зелений курс (European Green Deal) та енергетична безпека.	12	2	2			8
Разом за змістовним модулем 1	**60**	**10**	**10**			**40**
Змістовий модуль 2. ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.						
Тема 6. Економічна стійкість, фінансова система та Єдиний ринок.	12	2	2			8
Тема 7. Спільна політика безпеки і оборони та співпраця з НАТО.	12	2	2			8
Тема 8. Міграційна політика та загрози внутрішній безпеці.	12	2	2			8
Тема 9. Демократичні інститути, дезінформація та гібридні загрози.	12	2	2			8
Тема 10. Україна – ЄС: стратегічне партнерство, відбудова та шлях до членства.	12	2	2			8
Разом за змістовним модулем 2	**60**	**10**	**10**			**40**
Усього годин	**120**	**20**	**20**			**80**

б) для заочної форми здобуття освіти

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Змістовий модуль 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.						
Тема 1. Геополітична трансформація ЄС у контексті глобальних турбулентностей.	10	-	-			10
Тема 2. Інституційне реформування та процедури прийняття рішень.	12	-	2			10
Тема 3. Політика розширення та східний вектор інтеграції.	12	2	-			10
Тема 4. Правові засади євроінтеграції та виклики верховенства права.	12	-	2			10

Тема 5. Європейський зелений курс (European Green Deal) та енергетична безпека.	12	2	-			10
Разом за змістовним модулем 1	**58**	**4**	**4**			**50**
Змістовий модуль 2. ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.						
Тема 6. Економічна стійкість, фінансова система та Єдиний ринок.	12	2	-			10
Тема 7. Спільна політика безпеки і оборони та співпраця з НАТО.	10	-	-			10
Тема 8. Міграційна політика та загрози внутрішній безпеці.	12	-	-			12
Тема 9. Демократичні інститути, дезінформація та гібридні загрози.	16	2	2			12
Тема 10. Україна – ЄС: стратегічне партнерство, відбудова та шлях до членства.	12	-	-			12
Разом за змістовним модулем 2	**62**	**4**	**2**			**56**
Усього годин	**120**	**8**	**6**			**106**

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**	
	для денної форми	для заочної форми
Семінарські заняття не передбачені	**-**	**-**

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**	
	для денної форми	для заочної форми
Практичне заняття 1. Геополітична трансформація ЄС у контексті глобальних турбулентностей. 1. Глобалізація та глокалізація. 2. Європа в системі міжнародних відносин. 3. Концепція «стратегічної автономії» ЄС: від теорії до практики. 4. Вплив російсько-української війни на безпекову архітектуру Європи та кристалізацію зовнішньополітичного вектора Брюсселя. 5. Роль Євросоюзу в умовах зростання протистояння між США та Китаєм.	2	-
Практичне заняття 2. Інституційне реформування та процедури прийняття рішень. 1. Проблема ефективності прийняття рішень за умов принципу одностайності: перспективи розширення кваліфікованої більшості.	2	2

2. Рада Європи та інші європейські інституції. 3. Інституції ЄС. 4. Баланс сил між Європейською Комісією, Радою ЄС та Європейським Парламентом на сучасному етапі. 5. Процес розширення ЄС: глибина інституційної інтеграції («поглиблення проти розширення»).		
Практичне заняття 3. Політика розширення та східний вектор інтеграції. 1. Нова методологія розширення ЄС: кластерний підхід та принцип відносності здобутків. 2. Геополітичний вимір розширення: аналіз кейсів України, Молдови, Грузії та країн Західних Балкан. 3. Поступова (інтегративна) участь кандидатів у внутрішньому ринку та програмах ЄС до моменту повноправного членства.	2	-
Практичне заняття 4. Правові засади євроінтеграції та виклики верховенства права. 1. Принцип верховенства права як стрижневий елемент європейських цінностей та умовності фінансування. 2. Механізми розв'язання конфліктів між національним та європейським правом (криза континууму рішення конституційних судів держав-членів). 3. Адаптація законодавства кандидатів до acquis communautaire: методологічні та правотворчі виклики.	2	2
Практичне заняття 5. Європейський зелений курс (European Green Deal) та енергетична безпека. 1. Стратегічні цілі European Green Deal та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. 2. Енергетична незалежність від Росії та реалізація плану REPowerEU. 3. Механізм коригування вуглецевих кордонів (CBAM) та його вплив на міжнародну торгівлю й економіку України.	2	-
Практичне заняття 6. Економічна стійкість, фінансова система та Єдиний ринок. 1. Фонд відновлення NextGenerationEU та трансформація фіскальної політики Євросоюзу. 2. Цифровізація економіки: Digital Services Act, Digital Markets Act та регулювання штучного інтелекту (EU AI Act). 3. Регіональна політика подолання економічного диспаритету між регіонами ЄС в умовах посткризового відновлення.	2	-
Практичне заняття 7. Спільна політика безпеки і оборони та співпраця з НАТО. 1. «Стратегічний компас ЄС» (Strategic Compass): нові цілі та спроможності у сфері оборони. 2. Розвиток оборонно-промислового комплексу ЄС (EDIP) та спільні закупівлі озброєння. 3. НАТО та ЄС: розподіл ролей, синергія та збереження трансатлантичної солідарності.	2	-

Практичне заняття 8. Міграційна політика та загрози внутрішній безпеці. 1. Новий пакт ЄС про міграцію та притулок (New Pact on Migration and Asylum): баланс між солідарністю та відповідальністю (принцип «гнучкої солідарності». 2. Гібридні загрози та інструменталізація міграції на зовнішніх кордонах ЄС. 3. Спеціальний статус тимчасового захисту для українців: досвід застосування Директиви 2001/55/ЕС та перспективи довгострокової інтеграції/повернення.	2	-
Практичне заняття 9. Демократичні інститути, дезінформація та гібридні загрози. 1. Захист демократичних процесів та виборчої системи ЄС від зовнішніх втручань і маніпуляцій. 2. Протидія дезінформації, стратком (StratCom) та роль цифрових платформ у європейському інформаційному просторі. 3. Зростання євроскептицизму та ультраправих/ультралівих тенденцій у внутрішньополітичному житті держав-членів.	2	2
Практичне заняття 10. Україна – ЄС: стратегічне партнерство, відбудова та шлях до членства. 1. Переговорна рамка про вступ України до ЄС: алгоритм, ключові сфери та виклики виконання умов. 2. Інструмент Ukraine Facility та інтеграція України до Спільного ринку ЄС під час війни. 3. План післявоєнної реконструкції України як складова європейської економічної та безпекової стратегії.	2	-
Усього	**20**	**6**

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	**Кількість годин**	
	для денної форми	для заочної форми
Лабораторні заняття не передбачені	**-**	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувачів вищої освіти є: поглиблення навичок користування нормативно-правовими актами у сфері європейської інтеграції, їх порівняння та застосовувати на практиці.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають поглибити навички користування бібліотечними фондами і каталогами, роботи з історичними та літературними джерелами, аналізу матеріалу, порівняння різних наукових концепції та здійснення узагальнень що сприятимуть глибокому розумінню проблем сучасних викликів європейської інтеграції.

Види самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

–опрацювання лекційного матеріалу;

–підготовка до практичних занять;

–опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими у робочій програмі дисципліни;

–підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);

–відвідування консультацій відповідно до графіку консультацій кафедри;

–підготовка до складання екзамену.

Питання
для самостійного вивчення здобувачами вищої освіти

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для заочної форми
Змістовий модуль 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.			
Тема 1. Геополітична трансформація ЄС у контексті глобальних турбулентностей.			
1	Чинники протистояння між США та Китаєм.	4	5
2	Шляхи подолання протистояння між США та Китаєм та роль Євросоюзу у цьому процесі.	4	5
Тема 2. Інституційне реформування та процедури прийняття рішень.			
3	Яким чином розподілений баланс сил між Європейською Комісією, Радою ЄС та Європейським Парламентом на сучасному етапі?	4	5
4	Яку роль відіграє Європейський Парламент на сучасному етапі?	4	5
Тема 3. Політика розширення та східний вектор інтеграції.			
5	У чому полягає геополітичний вимір розширення?	4	5
6	Надайте аналіз кейсів країн Західних Балкан.	4	5
Тема 4. Правові засади євроінтеграції та виклики верховенства права.			
7	Які механізми розв'язання конфліктів між національним та європейським правом вам відомі?	4	5
8	Які наслідки розв'язання конфліктів між європейськими країнами?	4	5
Тема 5. Європейський зелений курс (European Green Deal) та енергетична безпека.			
9	Поняття європейського зеленого курсу та енергетичної безпеки.	4	5
10	Аналіз національного законодавства щодо європейського зеленого курсу та енергетичної безпеки.	4	5
Змістовий модуль 2. ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.			
Тема 6. Економічна стійкість, фінансова система та Єдиний ринок.			
11	Особливості регіональної політики подолання економічного диспаритету між регіонами ЄС в умовах посткризового відновлення.	4	5
12	Які регіони ЄС перебувають в умовах посткризового відновлення?	4	5
Тема 7. Спільна політика безпеки і оборони та співпраця з НАТО.			
13	НАТО та ЄС: принципи та розподіл ролей та синергія та збереження трансатлантичної солідарності.	4	5

14	Синергія та збереження трансатлантичної солідарності між НАТО та ЄС	4	5
Тема 8. Міграційна політика та загрози внутрішній безпеці.			
15	Особливості гібридних загроз та інструменталізація міграції на зовнішніх кордонах ЄС.	4	6
16	Міжнародне законодавство у міграційній сфері.	4	6
Тема 9. Демократичні інститути, дезінформація та гібридні загрози.			
17	Які демократичні інститути вам відомі?	4	6
18	Які наслідки дезінформації та гібридних загроз?	4	6
Тема 10. Україна – ЄС: стратегічне партнерство, відбудова та шлях до членства.			
19	Фундаментальні основи післявоєнної реконструкції України як складової європейської економічної та безпекової стратегії.	4	6
20	**Поняття та принципи стратегічного партнерства.**	4	6
	Разом	**80**	**106**

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, які поєднуються з сучасними інтерактивними технологіями. Це сприяє не лише засвоєнню теоретичних знань, а й формуванню практичних навичок та soft skills, необхідних майбутнім фахівцям у сфері публічного управління та адміністрування. Для забезпечення ефективності освітнього процесу використовуються сучасні інструменти та обладнання, серед яких мультимедійні засоби (проектор, інтерактивна дошка, комп'ютери), а також спеціалізоване програмне забезпечення. Під час занять застосовуються Microsoft Teams, Zoom, Google Meet для дистанційного навчання та консультацій, Moodle для організації навчального процесу, тестування та взаємодії зі здобувачами вищої освіти.

Словесні методи навчання застосовуються під час лекцій та практичних занять для удосконалення знань. Серед них – розповідь, що дозволяє викладачу логічно та доступно викладати матеріал із прикладами із муніципальної практики, пояснення для розкриття складних правових категорій, а також бесіда та дискусія, що забезпечують активну взаємодію зі здобувачами вищої освіти. Наочні методи сприяють візуалізації інформації та включають ілюстрації у вигляді схем, таблиць, презентацій і діаграм. Практичні методи орієнтовані на формування професійних навичок і включають аналіз кейсів, моделювання ситуацій, розв'язання ситуаційних задач.

Формування soft skills відбувається за допомогою роботи в малих групах, де здобувачі вищої освіти навчаються командній взаємодії, розподілу ролей та спільному прийняттю рішень. Важливими є ділові ігри та моделювання реальних професійних ситуацій, дебати й дискусії, що розвивають навички публічних виступів та аргументації. Для стимулювання творчого мислення використовуються мозкові штурми та квести, а кейс-методи дозволяють працювати з реальними прикладами з практики та шукати ефективні шляхи вирішення управлінських проблем. Застосування поєднання традиційних і сучасних методів навчання у викладанні дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» дає змогу сформувати у здобувачів не лише ґрунтовні теоретичні знання, а й практичні навички, критичне мислення та здатність до ефективної комунікації, що є важливими для успішної управлінської практики у сучасних умовах.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань під час практичних занять, оцінювання виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі здобувачами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань здобувачів вищої освіти залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння здобувачем вищої освіти певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Схема нарахування балів* для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» за видами робіт

Види робіт/контролю	**Перелік тем**									
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10
	Практичне заняття									
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Опитування	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Тестування			3			3				
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Модульний контроль					2					2
Всього за темами	**4**	**4**	**7**	**4**	**6**	**7**	**4**	**4**	**4**	**6**
Семестровий екзамен	**50**									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	**100**									

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Схема нарахування балів* для заочної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» за видами робіт

Види робіт/контролю	**Перелік тем**									
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10
	Практичне заняття									
		1		**2**					**3**	
Опитування		2		2					2	
Тестування			3			3				
Виконання практичних завдань		4		4					4	
Виконання завдань самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Модульний контроль					3					3
Всього за темами	**2**	**8**	**5**	**8**	**5**	**5**	**2**	**2**	**8**	**5**
Семестровий екзамен	**50**									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	**100**									

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали		**Критерії оцінювання**
для денної форми здобуття освіти	для заочної форми здобуття освіти	
1	2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0,5	1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали		Критерії оцінювання
для денної форми здобуття освіти	для заочної форми здобуття освіти	
2	4	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	2	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,5×6=3)
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали		Критерії оцінювання
для денної форми здобуття освіти	для заочної форми здобуття освіти	
1	2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульного контролю (тестування) для денної форми навчання:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,5×4=2);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульного контролю (тестування) для заочної форми навчання:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,5×6=3);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання екзамену

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. 2 теоретичних питання. (кожне питання макс. 10 балів)	8-10	Питання розкрито повністю та правильно, відповідь чітка, логічно послідовна, висновки самостійні з наведенням прикладів, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрите в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання
	0-3	Питання розкрито з суттєвими помилками, порушена логічність викладу матеріалу, відсутні висновки, неправильно використані наукові терміни, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (1×30=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно
0 – 34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів здобувач вищої освіти може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):
- робота на практичних заняттях (відповіді на практичних заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних практичних занять та самостійної роботи) – до 50 балів);
Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають

обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності здобувача вищої освіти на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії. Допуск до екзамену при наявності рейтингової оцінки не менше 25 балів.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. **Лахижа М.І.** Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» для здобувачів вищої освіти спеціальності **281 Публічне управління та адміністрування**, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025 р. – 18 с.
2. **Лахижа М.І.** Курс лекцій з дисципліни «Сучасні виклики європейської інтеграції» для здобувачів вищої освіти спеціальності **281 Публічне управління та адміністрування**, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025 р. – 102 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Ващенко К. Основи професійної публічної служби: монографія. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 540 с.
2. Європейська інтеграція та Україна: історична пам'ять та міграційні виклики. Навчальний посібник / О. М. Білобровець, В. О. Венгерська, І. В. Ковальчук, О. В. Максимов, С. В. Стельникович; за редакцією В. О. Венгерської. Житомир: Видавничий дім «Бук-Друк», 2026. 480 с.
3. Дрозд О. Ю., Ковальський В. М. Публічна служба в країнах Європейського Союзу: стандартні процедури та сучасні тренди : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 196 с.
4. Лахижа М.І., Качан Я.В., Сухомлин В.Б., Публічна служба. Посібник для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» К.: АПСВТ. 2023. 106 с.
5. Лахижа М.І., Качан Я.В., Кульчій І.О. Інтеграція науки та освіти у формуванні професійних компетентностей публічних службовців у країнах Європи: монографія / за заг.ред. професора М.І. Лахижі. Київ-Полтава. 2026. 120 с., електронне видання
6. Публічна служба в Україні. Курс лекцій : навчальний посібник / П88 М. М. Іжа, О. П. Якубовський, Т. І. Пахомова та ін. ; Національний університет «Одеська політехніка». – Одеса : Олді+, 2024. – 592 с.
7. Schramm, L. Crises of European Integration: Comparative Analyses and Developments [Text] : textbook / L. Schramm. – Cham : Palgrave Macmillan, 2024. 312 p.
8. European Integration in a Time of War: Can the EU Gear Up to Face Unprecedented Internal and External Challenges [Text] : handbook / ed. by A. Bakardjieva Engelbrekt, P. Ekman, A. Michalski, L. Oxelheim. – Cham : Palgrave Macmillan, 2025. 285 p.

Допоміжна

1. **Lakhyzha, M.,** Kachan, Y., & Kulchii, I. THEORETICAL ASPECTS AND EUROPEAN EXPERIENCE OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF PUBLIC SERVANTS. Public Management and Policy, (1(17), 2026. https://doi.org/10.70651/3041-2498/2026.1.08
2. **Лахижа М. І.,** Кульчій І. О., Трегубенко Г. П. Політологія в Польщі: вузлові напрями розвитку, специфіка та вплив на публічне управління // *Економіка і регіон.* № 4(99), 2025. С. 115-122. URL: https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4162 *(Фахове видання України категорії «Б»).*
3. **Лахижа М.І.,** Качан Я.В., Трегубенко Г.П. Інституціоналізація та деінституціоналізація публічної служби в Україні: теорія та історія. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування.* Вип. 18. 2025. *URL:* https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-18-02-09 *(Фахове видання України категорії «Б»).*
4. **Лахижа М.І.,** Качан Я.В., Кульчій І.О. Інтеграція науки та освіти у формуванні професійних компетентностей публічних службовців у країнах Європи: монографія / за заг.ред. професора М.І. Лахижі. Київ-Полтава. 2026. 120 с., електронне видання
5. **Лахижа М.І.,** Качан Я.В., Кульчій І.О. Компетентнісне навчання та етичні стандарти публічної служби Польщі: європейські орієнтири та можливості адаптації в Україні. Національні інтереси України. №2 (19). 2026 с. 1505-1515 http://doi.org/10/52058/1793-2026-2(19)-1505-1515
6. **Лахижа, М. І.,** Качан, Я. В. Спонукаючий вплив Європейського Союзу на забезпечення етики публічної адміністрації в Україні «Національні інтереси України»: журнал. 2025. № 3(8) 2025. С. 1003 -1015. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-3(8)-1003-12015
7. **Лахижа, М. І.,** Качан, Я. В. Публічна адміністрація республіки Польща: сучасні проблеми та завдання «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. 2025. № 2(42) 2025. С. 113-124. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42)-113-124.
8. Трегубенко Г. П., Щербаха В. А. Аналіз зарубіжного досвіду інноваційного навчання державних службовців. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* Випуск № 5, 2025. С. 89-94. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/21577 *(Фахове видання України категорії «Б»).*
9. Трегубенко Г.П. Гендерні стратегії європейських країн: особливості забезпечення рівного права доступу громадян до управління державними справами / Г.П. Трегубенко, В.В. Смаглюк, В.П. Задорожний // Суспільство та національні інтереси. – 2026. – № 5. – С. 2124-2136. https://reposit.nupp.edu.ua/admin/item/78431
10. Заболотний А., Дерець В., Коліушко І., Саєнко О., Астапов А. Аналітична записка «Державна служба в Україні та напрями її реформування і розвитку». Київ, 2024. 210 с.
11. Ковальова Т. В. Інституціоналізація інноваційних моделей публічного управління: досвід країн ЄС для України. Наукові перспективи. 2024. № 2 (44). С. 112–124.
12. Концепція реформування публічної адміністрації України: реалії та виклики воєнного і післявоєнного часу : аналіт. доповідь / за заг. ред. М. В. Пітцика. Київ : НІСД, 2023. 84 с.
13. Мельник Р. С. *Європейське право публічної служби: теорія, нормативне регулювання та практика застосування* : підручник. Харків : Право, 2023. 416 с.
14. Нижник Н. Р., Малиновський В. Я. *Публічна служба: зарубіжний досвід та перспективи його адаптації в Україні* : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 280 с.

15. Олійник О. В. Цифровізація публічного управління в країнах ОЕСР: уроки для адаптації в Україні. *Ефективність державного управління*. 2023. Вип. 74. С. 88–95.
16. Тарасенко Н., Ярош О. Гендерно орієнтоване врядування: посібник для тренерок і тренерів. – Київ: Національний демократичний інститут, 2024. – 124 с.
17. Bossaert D. *Public Administration and the Civil Service in the EU Member States: Trends and Reforms*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2022. 185 p.
18. Cardona F. Building Civil Service Capacity in EU Candidate Countries: Lessons for Ukraine. Paris : SIGMA / OECD Publishing, 2023. 94 p.
19. Hammerschmid G., Löffler E. Public Management and Governance. 4th ed. London : Routledge, 2023. 432 p.
20. Kuhlmann S., Wollmann H. Introduction to Comparative Public Administration: Administrative Systems and Reforms in Europe. 3rd ed. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2024. 368 p.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червн. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України 18 березня 2004 року № 1629-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#top
3. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#top
4. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#top
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року №435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: прийнятий Верховною Радою Української РСР 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#top
7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top
8. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року. № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#top
9. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#top
10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#top
11. Про електронні комунікації : Закон України від 16 грудня 2020 року № 1089-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#top
12. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#top
13. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#top
14. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#top
15. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2807-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20/ed20221201#top
16. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 року № 80/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#top

17. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#top
18. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#top
19. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації : указ Президента України від 5 травня 2011 року № 547/2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/547/2011#top
20. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#top
21. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-р#top

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7373
2. Офіційний веб-сайт Президента України URL: https://www.president.gov.ua/
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL: http://www.rada.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Кабінета Міністрів України URL: http://www.kmu.gov.ua
5. Офіційний веб-сайт Реформи децентралізації влади URL: http://decentralization.gov.ua/
6. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: http://www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL : https://nads.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL : https://thedigital.gov.ua/
9. Громадянське суспільство і влада : урядовий інформаційно-комунікаційний ресурс. URL : https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada
10. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. URL : https://center.gov.ua/
11. Неформальна освіта: «Публічна служба без бар'єрів». URL : https://osvita.diia.gov.ua/courses/public-service-without-barriers
12. Неформальна освіта: Онлайн-курс «Політична освіта публічних службовців в Україні». URL : https://nads.gov.ua/news/dostupnij-onlajn-kurs-politichna-osvita-publichnih-sluzhbovciv-v-ukrayini